

Bezinning voor het secundair onderwijs
bij de campagne van Welzijnszorg 2021

Thuis is waar ik welkom ben

Handleiding voor de leerkracht

Beste,

Je gaat aan de slag met de campagne 'Wonen: een gunst en geen recht? Onaanvaardbaar!' Samen met duizenden andere medestanders geef je een duidelijk signaal dat niemand in onleefbare omstandigheden mag wonen. Dank je wel.

We nodigen jou en je klas graag uit om stil te staan bij wonen en ergens mogen thuiskomen. Wat maakt dat ik me ergens welkom voel en wat betekent het voor mensen wanneer ze nergens een plek krijgen om te wonen? Deze bezinning is op maat van een klasgroep en duurt ongeveer 30 min. Heel wat scholen hebben de gewoonte om het trimester af te sluiten met een bezinnend moment. Super! Maar wat dacht je van een bezinning bij het begin van de advent, nog voor de drukte van examens en klassenraden toeslaat? Het geeft misschien meer rust en een grotere betrokkenheid. Zeker eens proberen.

Natuurlijk hopen we dat deze bezinning jullie ook uitdaagt om in actie te komen. Waarom niet combineren met iets uit ons uitgebreid aanbod? Samen maken we het verschil. Samen tegen armoede!

We wensen je een boeiende campagnetijd!

De ploeg van Welzijnszorg

Achtergrondinformatie

Campagnetekst

ONLEEFBAAR

Wonen: een gunst en geen recht? Onaanvaardbaar!

Na de campagne van 2020 weten we dat het recht op wonen vooral een fictief recht is. Er zijn sociale woningen, maar veel te weinig. Er zijn huursubsidies, maar veel te weinig. Dat gebrek aan goede, betaalbare woningen maakt dat het drummen is op de woonmarkt. Schaarste betekent concurrentie en concurrentie zorgt voor uitsluiting en discriminatie. Daar zoomen we met deze campagne op in.

We richten ons op drie probleemgebieden:

Uitsluiting en discriminatie. Verhuurders hebben soms vooroordelen omwille van bijvoorbeeld huidskleur, alleenstaand-zijn of een laag inkomen. Dat mag nooit het weigeren van een kandidaat-huurder rechtvaardigen.

Het pad naar een sociale woning. De ligging van sociale woningen is niet altijd ideaal, maar mensen mogen maar één keer een woning weigeren. De voorrang voor mensen met een 'lokale binding' maakt dat mensen die vaak (moesten) verhuizen en nieuwkomers uitgesloten worden van het recht op een woning.

Dak- en thuisloosheid. Uiteraard is het recht op wonen geschonden bij mensen die dakloos zijn of van noodoplossingen gebruik maken. Heel wat andere rechten hangen ook samen met het hebben van een adres.

Varieer en combineer

Voor wie met de campagne aan de slag wil gaan, hebben we een zeer ruim aanbod aan materialen. Sommige zijn eerder bezinnend of vierend, andere leggen meer de focus op actie of geven een inhoudelijke insteek. Verrijk je campagnemoment met één van onze andere materialen.

- Bundeling met teksten en modellen voor bezinning en animatie: gratis downloadbaar via de webshop
- Campagnefilm: gratis te bekijken via het Youtubekanaal van Samen Tegen Armoede
- Film 'Solidariteit. Omdat ik geloof dat het anders kan' (13 min.): Jos Marien vertelt waarom we niet anders kunnen dan solidair zijn. Gratis te bekijken via het Youtubekanaal van Samen Tegen Armoede
- Aanzetten voor advents- of kerstontmoeting: gratis downloadbaar via de webshop
- Tekstenboekje 'Drempels & stempels: te koop via de webshop
- Adventskalender: te koop via de webshop
- Inspirerende PPT: gratis downloadbaar via de webshop
- Liturgiemap: te koop of gratis downloadbaar via de webshop
- Solidaire wandeling: info op www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen, het pakket is aan te vragen via wandelingen@welzijnszorg.be
- Quiz: info op www.welzijnszorg.be/wat-kan-je-doen, het pakket is aan te vragen via info@welzijnszorg.be.

Praktisch

- **Bij deze bezinning hoort een PowerPoint** met foto's, de kerngedachten, een invulpagina en de link naar een lied. Deze kan je gratis downloaden op www.welzijnszorg.be/webshop (doorklikken op de tegel van deze jongerenbezinning)
- Voorzie per klas projectiemateriaal met beeld en geluid.
- In de handleiding verwijzen we steeds naar de nummers van de slides.
- De bezinning is volledig uitgewerkt. Ook collega's die minder ervaring hebben op dit vlak, kunnen er vlot mee werken.

Colofon

Samenstelling: Hadewijch Van Hove

Met dank aan de mensen uit de interviews, de collega's van Welzijnszorg voor tips en correcties

Foto's: Layla Aerts

Verantwoordelijke uitgever: Koen Trappeniers, Welzijnszorg vzw, Huidevettersstraat 165, 1000 Brussel

Thuis is waar ik welkom ben

1. Welkom zijn of niet?

- **PPT SLIDE 1**

- Zorg voor een warm welkom in de klas. Laat de leerlingen voelen dat je blij bent dat ze er zijn. Als de richtlijnen van de overheid en de school het toelaten, kan je de banken opzij schuiven en de leerlingen in een (halve) cirkel laten zitten.
- We verkennen het gevoel van ergens wel/niet welkom te zijn. Toon de foto's uit de PPT. Vraag de leerlingen aan te duiden welke beelden voor hen het sterkst het gevoel van welkom uitdrukken en op welke plekken ze zich net niet welkom zouden voelen.

PPT SLIDES 2-5

- Hou een korte uitwisseling vanuit de vraag 'Wat maakt dat ik me ergens welkom voel?' Het is niet de bedoeling hier lang bij stil te staan of persoonlijke verhalen naar boven te halen. Het gesprek dient vooral om het thema van de bezinning op te roepen.

PPT SLIDE 6

- Sluit het gesprek af met volgende tekst.

PPT SLIDE 7

We denken wel eens:
je ergens welkom voelen,
heeft niets met bakstenen te maken,
het gaat niet over luxe,
niet over geld of rijkdom.

Dat is waar.
Het gaat over de mensen,
mensen met een open hart,
bij wie je warmte en rust kan vinden.
Welkom zijn, is mogen zijn wie je bent,
je aanvaard voelen
en kunnen groeien.
Het gaat over een plek
om thuis te komen.

Maar ik vraag jou...
Hoe maak je een warm nest
in een huis dat koud en vochtig is?
Hoe kom je tot rust
als zorgen en angst aan je vreten?
Hoe kan je jezelf ontplooiën
als je omringd wordt door conflict?
Hoe kan je je ergens thuis voelen
als je niet eens een huis hebt?

Het dak boven je hoofd
zegt veel over de kansen die je krijgt.
Als mensen niet menswaardig kunnen wonen,
is dat dikwijls
omdat ze niet echt welkom zijn
in onze samenleving.
We maken gewoon geen plaats voor hen.

2. Een huis als het beginpunt

Geef nog een kort woordje uitleg om het voorgaande te duiden en de link te leggen naar het volgende:

- Het gevoel ergens welkom te zijn is erg belangrijk. Iedereen heeft een plek nodig waar hij rust vindt en zichzelf kan zijn. Daar kan je groeien en dromen.
- Dat heeft op zich niets met luxe of materiaal te maken, maar er is toch een ondergrens. Een minimum aan goed wonen is nodig om goed te kunnen leven. Moeten opgroeien in een ongezonde, onveilige, te kleine of onaangepaste woning maakt het zo veel moeilijker om je toekomstdromen waar te maken. Een plek krijgen om te wonen, om *goed* te kunnen wonen, is de eerste stap om je leven te kunnen opbouwen. Het dak boven je hoofd zegt veel over de kansen die je krijgt.
- En wat doet onze samenleving? Volgens de grondwet heeft iedereen recht op een goede plek om te wonen, heeft iedereen recht op die eerste stap als beginpunt om zijn leven te kunnen opbouwen. Toch loopt het vaak mis. Voor 1 op 5 gezinnen in ons land is goed wonen niet vanzelfsprekend.
Hoe welkom voelen zij zich in onze samenleving? En hoeveel heeft onze samenleving er voor over om er voor te zorgen dat *iedereen* een goede plek heeft om te wonen?
- Lees (één van) de verhalen van Catje en/of de vluchteling uit Irak.

2.A Het verhaal van Catje

PPT SLIDE 8

In het kader van de campagnevoorbereidingen gingen we in gesprek met heel wat mensen. Ze vertelden ons boeiende, schrijnende maar ook hoopvolle verhalen. Catje vertelt hoe ze haar leven terug op de sporen kreeg toen iemand haar echt zag, hoe ze een plek kreeg en zich ergens thuis kon voelen.

Onzichtbaar wonen.

Ik ben Catje, ik ben 58 jaar. Ik heb nogal een zwaar drugverleden maar dat is voorbij. Ik heb een tijd gewerkt, dan m'n werk kwijtgespeeld en in het kraakmilieu terecht gekomen. In het begin woonde ik in 't Antifabriek in 't Stad, de politierechtbank van vroeger. Dat was dus een hele grote organisatie van Fred, de hoofdkraker. Ik ben er mee ingerold.

We woonden er met 15 krakers in totaal, ieder een verdieping. In de kelder hadden ze een muziekkelder gemaakt, nogal punky en hardrock. Je kon daar altijd iets gaan drinken voor een goedkoop prijsje, dat was altijd gezellig. Er was altijd volk waarmee je kon omgaan. Ik heb wel gestudeerd voor dierenverzorging in dat kraakpand, een knie laten vervangen in dat kraakpand, een job gehad in het dierenasiel.

Dat was echt samenwerken met een groep. We deden ook activiteiten voor de buurt bijv. tweedehandskleren, een inloop voor daklozen, soepkes maken, soepkes geven. Je probeert mensen te helpen die komen. Dat was heel goed met de buurt verweven en we werden ook geaccepteerd. Maar van de politie mocht het eigenlijk niet... We mochten daar wel dingen doen, maar er niet in wonen. **We moesten dus proberen daar onzichtbaar te wonen.** En dan is het uitgekomen en op korte termijn moest iedereen er buiten.

Er volgde een moeilijke tijd. Elke keer bij de verhuis naar een nieuw kraakpand, vielen er af. Er kwamen er soms ook wat bij, maar het is afgedwaald naar niks meer. Als je niet meer dat sociale gedoe hebt... **Op het einde had ik niet meer het gevoel dat ik ergens thuis was.**

En dan, na jaren wat rommelen, kwam ik bij Sering in Borgerhout terecht, bij Mia. Dat was op het nippertje want ik was alles aan het opgeven. Ik had helemaal geen zelfvertrouwen meer, ik kon niet meer op een normale manier met mensen spreken. Dat is hier allemaal teruggekomen. Mia heeft dat allemaal terug wakker gemaakt. Die kan voor mij nooit meer iets verkeerd doen. **Ze heeft me steun verleend.** Ik heb hier twee jaar met een speciaal statuut mogen werken. Ik heb hier twee prachtige jaren gehad feitelijk, met dingen te doen die ik graag doe.

Catje, vrijwilligster bij Sering vzw

Sering vzw is een van de bijna 100 organisaties die steun krijgen van Welzijnszorg. Lees meer over dit boeiend project op www.sering.be

2.B Het verhaal van een vluchteling uit Irak

PPT SLIDE 9

In het kader van de campagnevoorbereidingen gingen we in gesprek met heel wat mensen. Ze vertelden ons boeiende, schrijnende maar ook hoopvolle verhalen. Deze niet-erkende vluchteling vertelt hoe moeilijk het is om je leven vorm te geven wanneer je geen plek krijgt om te wonen, te werken, te leven. Om begrijpelijke redenen wil hij anoniem blijven.

Als je niet officieel bent, dan krijg je niets. Alsof je niet bestaat.

Ik kom uit Irak, de stad Bagdad. Ik vertrok er in 2015 en ben hier nu bijna zes jaar. Er is een strijd tussen Soennieten en Sjiieten in Irak. Het is niet echt een oorlog, maar meer afrekeningen. **Het is daar niet veilig.** Maar dat is moeilijker te bewijzen, een oorlog dat kan je wel bewijzen.

Toen ik naar hier kwam, ben ik vier dagen in een asielcentrum geweest. Achteraf hebben ze mij naar een OCMW gestuurd.

Die eerste drie jaar woonde ik in een sociale woning en ik had elke week leefloon. **Ik vind dat heel mooi en heel menselijk.** In die tijd heb ik mijn best gedaan om Nederlands te leren, om integratie-les te volgen, om contact met Belgische personen te maken, om opleiding te volgen. Ik heb gewerkt bij een telecombedrijf als techniker.

Toen werd mijn asielaanvraag afgekeurd. Als iemand negatief krijgt, dan stoppen al die dingen. Ik had geen woning, ik had niets, geen loon, geen werk. Als ik naar werk zoek, dan moet ik zwart werk doen want ik mag niet werken. **Ik mag niets doen.** Dan moet je maar op straat gaan leven, je krijgt geen leefloon of hulp meer. Op dat moment woonde ik altijd ergens anders bij vrienden. Om de paar dagen bij iemand. Ik vind dat onmenselijk.

Momenteel moet ik iemand vragen om mij te helpen want dat is mijn leven. Ik ben heel gelukkig dat ik hier mensen gevonden heb, die willen mij echt helpen via werk, met een beetje geld, dan kan ik huur betalen. **Dat is heel lief maar dat doet mij pijn.** Ik vind het moeilijk om dat te krijgen of te vragen aan iemand.

Want ik ben nog jong en kan werken. Ik heb genoeg energie om alles te doen dus ik vind dat niet leuk. Ik wil echt werken, ik wil een contract en verder leven. Ik heb bijna 5,5 jaar van mijn leven verloren. Ik zie mijn toekomst heel moeilijk.

Maar ik ben een positieve man, dus ik moet sterk blijven. Als mijn leven in orde is, ik zou direct zo werken om geld te verdienen. Ik wil geen loon van iemand zoals van een OCMW of

zo. Dan denk ik aan de mensen die echt hulp nodig hebben. **Ik wil eigenlijk kansen geven voor die mensen.**

Deze man wordt opgevangen en begeleid door een van de bijna 100 organisaties die steun krijgen van Welzijnszorg. Lees meer over deze projecten <https://welzijnszorg.be/wie-help-je>

3. Een thuis is zoveel meer

- Een huis is de eerste stap. Heel wat verenigingen en organisaties zetten zich in voor dat recht op wonen voor alle mensen. Verwijs zeker naar Welzijnszorg en de campagne 'Wonen: een gunst en geen recht? Onaanvaardbaar!'
- Ook wanneer we geen actie voeren, wanneer we nog geen stemrecht hebben, kunnen we toch ons steentje bijdragen. We kunnen er voor zorgen dat anderen zich thuis voelen bij ons: zeker op school, maar ook in de sportclub, de jeugdvereniging, in de buurt ... We kunnen echt wel het verschil betekenen.
- Verwijs naar het begin van de bezinning en herhaal wat we nodig hebben om ons welkom te voelen.
- Nodig de leerlingen uit om nu te verwoorden wat ze zelf kunnen doen zodat mensen uit hun omgeving zich welkom voelen. Vul (enkele van) hun antwoorden in in de PPT bij de bezinning.
PPT SLIDE 10
- Probeer de ideeën en suggesties van de leerlingen kort samen te vatten. Besluit met de vaststelling dat elke mens nood heeft aan een thuis, een plek waar hij zich echt welkom voelt, waar je jezelf kan zijn, waar...
- We kunnen nog een stapje verder gaan. Door anderen welkom te heten, verbinden we ons met elkaar. In deze verbondenheid worden we sterker, voelen we ons beter, krijgen we kracht om te groeien en onze weg in de wereld te vinden. Scholen die werken met het jaarthema van het Katholiek Onderwijs 'De kracht van verbinden' zullen in de bezinningstekst van slide 11 'De kracht van een warm welkom' zeker de kern van de jaarthema boodschap terugvinden.
PPT SLIDE 11

De kracht van een warm welkom

Als ik in een hoekje zit, bang of eenzaam,
kom jij dan naar me toe?
Als ik opkom voor wat goed of eerlijk is,
sta jij dan aan mijn kant?
Als ik haast ontplof van geluk
ben jij dan blij voor mij?

Als wat ik voel, droom of doe,
te groot is voor mij alleen,
als mijn leven niet meer past in mijn hoofd,
mag ik het dan delen met jou?

Is mijn zoeken en ploeteren welkom bij jou?
Zoals jouw vragen ook welkom zijn bij mij.

En als hij of zij,
groot of klein,
sterk of kwetsbaar,
ver of nabij,
als hij of zij

leeft met een vraag,
dan zullen zij welkom zijn bij ons.

Want samen kunnen we meer.
Samen durven we meer.
Samen dromen, samen hopen,
samen zoeken, samen groeien,
want samen staan we zo veel sterker.

4. Waar ik welkom ben, voel ik me thuis

- We sluiten af met de wens dat iedereen zo een plek mag vinden. Wanneer de bezinning gegeven wordt als afsluiter voor de kerstvakantie, kan je de wens voor een goede thuis zeker ook koppelen aan een kerstwens voor de leerlingen.
- Luister tot slot samen naar het lied 'Thuis' van Marco Borsato.
Bij het lied hoort een erg mooie video. Er komen mensen in een beeld, die met elkaar een relatie hebben: partners, zusjes, broers, vrienden. Steeds mensen die zich thuis voelen bij mekaar. Dat leidt uiteindelijk tot emoties bij de mensen die close in beeld worden gebracht. Zo horen en zien we wat het betekent om je ergens thuis te voelen.

PPT SLIDE 12

Thuis

Marco Borsato

Het is niet heel groot
Maar ik heb niet meer nodig dan dit
De plek die ik ken
Hier laad ik op
M'n plaats om te rusten
Ja hier kan ik zijn wie ik ben

Oh, wat is het fijn
Om weer thuis te zijn
Nog veel mooier dan de mooiste reis
Ik voel het gelijk
De geborgenheid

Nergens zo veilig
als in m'n eigen kleine stukje paradijs

Wat is ze groots
Haar bergen en dalen
Haar land, oceanen, de lucht
Ik kijk om me heen
Ik haal heel diep adem
En toch wil ik steeds weer terug

Oh, wat is het fijn
Om weer thuis te zijn

Elke keer wanneer ik wegga kijk ik even
achterom
En sta ik stil bij wat er schuil gaat

Achter het raam bij het balkon
Alles dat m'n hart zo lief is
Waar het allemaal om draait
Wat mij het beste zal omschrijven
Als al het andere overwaait
Het gevoel dat ik hier thuis hoor
Ik neem het altijd met me mee
Door wat me opwacht als ik terugkeer
Ben ik nergens echt alleen
Ik herken de velden en de wegen
De route met m'n ogen dicht
Ik weet dat het niet ver meer is

Wat het belangrijkste is
Heb ik het meest gemist
De geur van je haren, de kleur van je ogen
Die stralende lach die me steeds weer betovert
De deur die zwaait open, daar sta je
En ik weet ik ben thuis
Ik ben thuis

Nog veel mooier dan de mooiste reis
Ik voel het gelijk
De herkenbaarheid
Ben nergens zo gelukkig
als in m'n eigen kleine stukje paradijs

Oh, wat is het fijn
Weer bij jou te zijn
Ben nergens zo gelukkig
als in m'n eigen kleine stukje paradijs
M'n eigen kleine stukje
Oh, wat is het fijn om weer thuis te zijn

- Toon het affichebeeld. Wanneer de school zich engageert voor de campagne, kan dat hier een plek krijgen.

PPT SLIDE 13